

STORTINGET

Innst. 28 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i Stortingets forretningsorden

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortingets presidentskap legger med dette frem forslag om vedtakelse av endringer i Stortingets forretningsorden. Endringene består dels av en klargjøring av reglene i § 13 om fagkomiteenes sammensetning etter at det har vært reist spørsmål om forståelsen av denne bestemmelsen, dels av korreksjoner av enkelte feil som oppsto i forbindelse med behandlingen av reglementskomiteens rapport våren 2017, jf. Dokument 19 (2016–2017) og Innst. 487 S (2016–2017).

Presidentskapets merknader

Klargjøring av § 13

Reglementskomiteen foreslo i sin rapport en endring i § 13 om sammensetningen av fagkomiteene. Endringen gikk ut på at alle partigrupper som utgangspunkt skal ha medlem i finanskomiteen, mens den tidligere plikten til å være medlem av kontroll- og konstitusjonskomiteen ble foreslått erstattet med en rett til å sitte i denne komiteen. Presidentskapet sluttet seg til forslaget, med enkelte justeringer, jf. Innst. 487 S (2016–2017).

I forbindelse med endringen kom imidlertid daværende § 13 annet ledd annet punktum om at partigruppene «så langt som mulig» bør være «forholdsmessig representert» i fagkomiteene, ved en feil ikke med i be-

stemmelsen. Presidentskapet foreslår at regelen igjen tas inn i § 13.

Presidentskapet har i tillegg blitt oppmerksom på enkelte tolkingsspørsmål som har oppstått for så vidt gjelder § 13 og partigruppenes rett og plikt til å sitte i ulike komiteer. Presidentskapet mener at bestemmelsen bør justeres noe, slik at reglene for sammensetningen av fagkomiteene kommer tydeligere frem.

§ 13 første ledd slår fast at straks etter at valgkomiteen er nedsatt, oppnevner den medlemmene til Stortingets fagkomiteer. Bestemmelsen understreker valgkomiteens kompetanse, slik denne også er formulert i § 10. Presidentskapet foreslår derfor en kort krysshenvisning til denne bestemmelsen.

Når det gjelder § 13 annet ledd, foreslår presidentskapet at den generelle regelen om at partigruppene så langt som mulig bør være forholdsmessig representert i fagkomiteene, alene skal utgjøre § 13 annet ledd.

Nåværende § 13 annet ledd første punktum bestemmer at alle partigrupper skal ha et medlem i finanskomiteen og har rett til å ha et medlem i kontroll- og konstitusjonskomiteen. For partier som ikke er representert i alle komiteer, bestemmer annet ledd annet punktum at valgkomiteen etter anmodning, og i særlige tilfeller, kan fravike dette. To varianter er beskrevet: Man kan få unntak fra å sitte i finanskomiteen (bokstav a), eller man kan få samtykke til å sitte i en annen fagkomité samtidig som man sitter i finanskomiteen (bokstav b).

Presidentskapet foreslår for det første at bestemmelsen inntas som eget ledd, i § 13 tredje ledd. På den måten får man tydelig frem at dette representerer et unntak fra § 13 annet ledd. For det andre foreslås det at regelen utdypes noe, slik at man unngår en eventuell tolkningstvil.

Presidentskapet viser til at dersom valgkomiteen samtykker til at partiets medlem i finanskomiteen også kan sitte i en annen fagkomité (bokstav b), får medlemmet dobbelt komitémedlemskap. Ettersom det er bestemt at alle partigrupper har rett til å være representert i kontroll- og konstitusjonskomiteen, innebærer dette at en anmodning om å få sitte i kontroll- og konstitusjonskomiteen i tillegg til finanskomiteen, alltid skal imøtekommes. Medlemskap i finanskomiteen og i en av de øvrige fagkomiteene, derimot, krever som utgangspunkt at det foreligger særlige grunner. Hva som skal anses som «særlige grunner», er det opp til valgkomiteen å vurdere i det enkelte tilfelle.

Presidentskapet viser videre til at bestemmelsen slår fast at alle partigrupper har rett til å være medlem i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Retten innebærer ikke bare at en partigruppe kan kreve medlemskap i denne komiteen, men også en rett til å velge den bort. Med utgangspunkt i reglementskomiteens forutsetninger vil et krav om å sitte i kontroll- og konstitusjonskomiteen kunne medføre dobbelt komitémedlemskap. Det er imidlertid et vilkår at det enten er partigruppens medlem i finanskomiteen eller medlemmet i kontroll- og konstitusjonskomiteen som får et slikt dobbelt medlemskap. Det er ikke åpnet for generelt å utvide adgangen til å inneha dobbelt komitémedlemskap. Formålet med endringen i § 13 var å åpne opp for at partigruppen kunne anmode om dobbelt komitémedlemskap enten for finanskomiteens medlem eller for kontroll- og konstitusjonskomiteens medlem. Presidentskapet viser her til at dobbelt komitémedlemskap isolert sett fører til en bredere representasjon enn det valgresultatet tilsier, og mener det er riktig å utvise tilbakeholdenhet med å utvide denne adgangen.

Presidentskapet understreker at ingen kan være medlem av mer enn to fagkomiteer. En partigruppe med eksempelvis én representant kan som nevnt anmode om medlemskap i finanskomiteen og en annen fagkomité. Dersom anmodningen gjelder en annen fagkomité enn kontroll- og konstitusjonskomiteen, kan ikke retten til å sitte i kontroll- og konstitusjonskomiteen tolkes så vidt at mulighet for medlemskap i tre komiteer er til stede. For å unngå tvil på dette punkt foreslås også dette presisert i § 13. Det understrekes at regelen gjelder fagkomiteer etter § 12. Valgkomiteen er ikke bundet av regelen dersom det eksempelvis skal oppnevnes en særskilt komité etter § 18.

På denne bakgrunn foreslår presidentskapet følgende utforming av § 13 annet og tredje ledd:

«Alle partigrupper skal ha medlem i finanskomiteen og har rett til å ha medlem i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Når det gjelder partigrupper som ikke er representert i alle komiteer, kan valgkomiteen etter anmodning fra vedkommende gruppe i særlige tilfeller gjøre unntak fra plikten til å være representert i finanskomite-

en. For disse partigruppene kan valgkomiteen også samtykke til at enten finanskomiteens eller kontroll- og konstitusjonskomiteens medlem også er medlem av en annen fagkomité. Ingen kan være medlem av mer enn to komiteer.»

Nåværende § 13 tredje ledd slår fast at valgkomiteen gir Stortinget trykt melding om oppnevnelser. Presidentskapet foreslår ingen endring i denne bestemmelsen, utover at den flyttes til nytt fjerde ledd.

Enkelte korreksjoner

I forbindelse med behandlingen av reglementskomiteens rapport våren 2017 oppstod enkelte feil i forretningsordenen av lovteknisk karakter som foreslås korrigert.

I § 12 under opplistingen av fagkomiteene skal nr. 7 endres til «Utdannings- og forskningskomiteen». Ettersom opplistingen er alfabetisk, må også rekkefølgen i bestemmelsen endres noe.

I § 14 flyttes nr. 7 om utdannings- og forskningskomiteen på tilsvarende måte til nr. 11, slik at opplistingen blir alfabetisk. Som følge av endret nummerering må også henvisningen i § 15 femte ledd tredje punktum endres.

I § 16 sjette ledd annet og tredje punktum skal henvisningen endres, slik at det skal stå «Femte ledd gjelder også for slike fellesmøter. Tredje ledd andre punktum gjelder tilsvarende ...»

I § 17 sjette ledd siste punktum skal henvisningen endres, slik at det skal stå «Bestemmelsene i § 16 sjuende ledd ...»

Etter § 51 tredje ledd første punktum kan en taler under debatt i Stortinget få ordet to ganger. Bestemmelsens annet punktum oppstiller imidlertid flere unntak fra dette. I forbindelse med en justering av tredje ledd bokstav a annet punktum ble første punktum ved en feil ikke tatt med. Første punktum lød:

«Begrensningen gjelder ikke for saksordførere og den statsråd saken hører under.»

Det foreslås at bestemmelsen igjen tas inn som første punktum i § 51 tredje ledd annet punktum bokstav a.

Presidentskapets tilråding

Presidentskapet viser til merknadene ovenfor og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I Stortingets forretningsorden gjøres følgende endring:

§ 12 skal lyde:

§ 12 Stortingets fagkomiteer

Samtlige representanter unntatt Stortingets president fordeles på disse fagkomiteene:

1. Arbeids- og sosialkomiteen
2. Energi- og miljøkomiteen
3. Familie- og kulturkomiteen
4. Finanskomiteen
5. Helse- og omsorgskomiteen
6. Justiskomiteen
7. Kommunal- og forvaltningskomiteen
8. Kontroll- og konstitusjonskomiteen
9. Næringskomiteen
10. Transport- og kommunikasjonskomiteen
11. Utdannings- og forskningskomiteen
12. Utenriks- og forsvarskomiteen

§ 13 skal lyde:

§ 13 Sammensetning av fagkomiteene

Straks etter at valgkomiteen er nedsatt, oppnevner den medlemmene til Stortingets fagkomiteer, jf. § 10.

Alle partigrupper bør så langt som mulig være holdsmessig representert i komiteene.

Alle partigrupper skal ha medlem i finanskomiteen og har rett til å ha medlem i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Når det gjelder partigrupper som ikke er representert i alle komiteer, kan valgkomiteen etter anmodning fra vedkommende gruppe i særlige tilfeller gjøre unntak fra plikten til å være representert i finanskomiteen. For disse partigruppene kan valgkomiteen også samtykke til at enten finanskomiteens eller kontroll- og konstitusjonskomiteens medlem også er medlem av en annen fagkomité. Ingen kan være medlem av mer enn to komiteer.

Valgkomiteen gir Stortinget trykt melding om oppnevnelser.

§ 14 nr. 7 til 12 skal lyde:

7. Kommunal- og forvaltningskomiteen: Saker om kommunal forvaltning, regional- og distriktspolitikk, rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner, innvandringspolitikk, boligforhold, bygningssaker, regional planlegging, nasjonale minoriteter, samiske spørsmål unntatt reglene om valg til Sametinget, saker om organisering og virkeområde for statlig forvaltning, statens fellesadministrasjon, statlig personalpolitikk, herunder lønnsforhold, bevilgninger til Det kongelige hus og partistøtte.
8. Kontroll- og konstitusjonskomiteen: Grunnlovssaker og valglovgivning. Saker om Stortingets kontroll med forvaltningen, jf. § 15 første ledd. Saker der Stortinget skal ta stilling til hvorvidt konstitusjonelt ansvar skal gjøres gjeldende, herunder om Stortingets

ansvarskommisjon skal anmodes om å foreta nødvendige undersøkelser for å klarlegge grunnlaget for slikt ansvar, jf. § 15 annet og tredje ledd og § 44. Komiteen skal også gjennomgå og gi innstilling til Stortinget om:

- a) statsrådets protokoller mv., jf. Grunnloven § 75 bokstav f,
 - b) regjeringens årlige melding om oppfølgingen av stortingsvedtak som inneholder en anmodning til regjeringen, og om behandlingen av representantforslag som er vedtatt oversendt regjeringen til utredning og uttalelse,
 - c) dokumenter fra Riksrevisjonen, og andre saker om Riksrevisjonens virksomhet,
 - d) meldinger fra Stortingets ombudsmann for forvaltningen, og andre saker om ombudsmannens virksomhet,
 - e) meldinger fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste, og andre saker om utvalgets virksomhet,
 - f) rapporter fra Stortingets ansvarskommisjon og stortingsoppnevnte granskingskommisjoner.
9. Næringskomiteen: Saker om nærings-, industri- og handelsvirksomhet, skipsfart, statlig eierskapspolitikk, statsgaranti ved eksport mv., konkurranse- og prispolitikk, landbruk, jordbruksavtalen, matpolitikk, fiskeri, fangst, akvakultur og laksefiske.
 10. Transport- og kommunikasjonskomiteen: Saker om innenlands transport, post, generelle saker om telekommunikasjon og elektronisk kommunikasjon, fritidsbåter og oppgaver under Kystverket.
 11. Utdannings- og forskningskomiteen: Saker om utdanning, barnehager og forskning, herunder koordinering av forskningspolitikken og forskning for landbruk, fiskeri og næringsliv.
 12. Utenriks- og forsvarskomiteen: Saker om utenrikspolitiske forhold, militært forsvar, meldinger fra Ombudsmannsnemnda for Forsvaret og andre saker om nemndas virksomhet, utviklingshjelp, saker som angår norske interesser på Svalbard eller i andre polarområder, og – i alminnelighet – saker som gjelder avtaler mellom den norske stat og andre stater eller internasjonale organisasjoner.

§ 15 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Ved behandlingen av saker etter § 14 nr. 8 bokstav b) kan komiteen velge å innhente uttalelse fra vedkommende fagkomité som gir grunnlag for utarbeidelse av sin innstilling.

§ 16 sjette ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Femte ledd gjelder også for slike fellesmøter. Tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende for varamedlemmer i komiteer som det holdes fellesmøte med.

§ 17 sjette ledd siste punktum skal lyde:

Begrensningen gjelder ikke for saksordførere og den statsråd saken hører under.

Bestemmelsene i § 16 *sjuende* ledd annet til og med siste punktum gjelder tilsvarende.

Nåværende første punktum blir nytt annet punktum.

§ 51 tredje ledd bokstav a første punktum skal lyde:

II

Endringene trer i kraft straks.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 26. oktober 2017

Olemic Thommessen

Eva Kristin Hansen

Morten Wold

Magne Rommetveit

Nils T. Bjørke

Abid Q. Raja